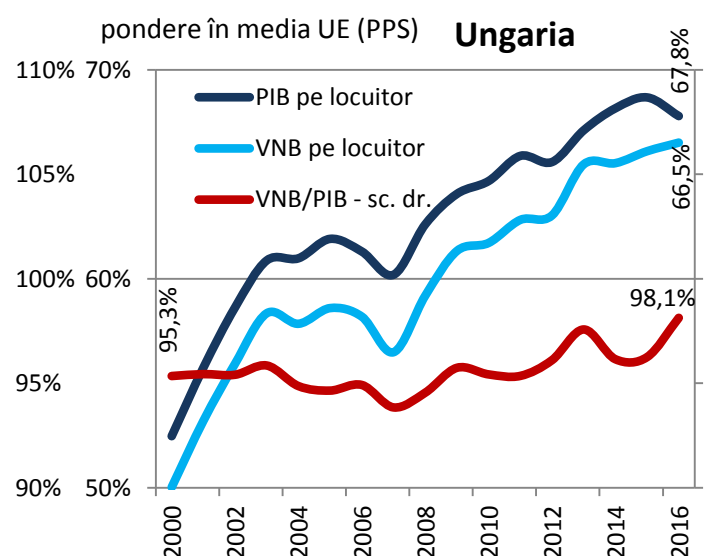
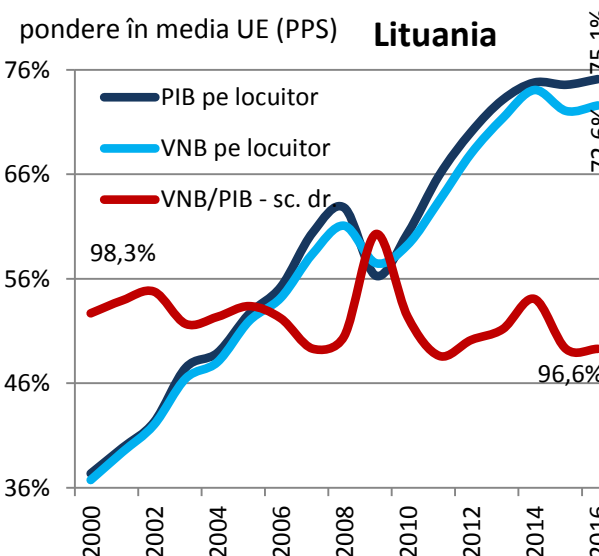
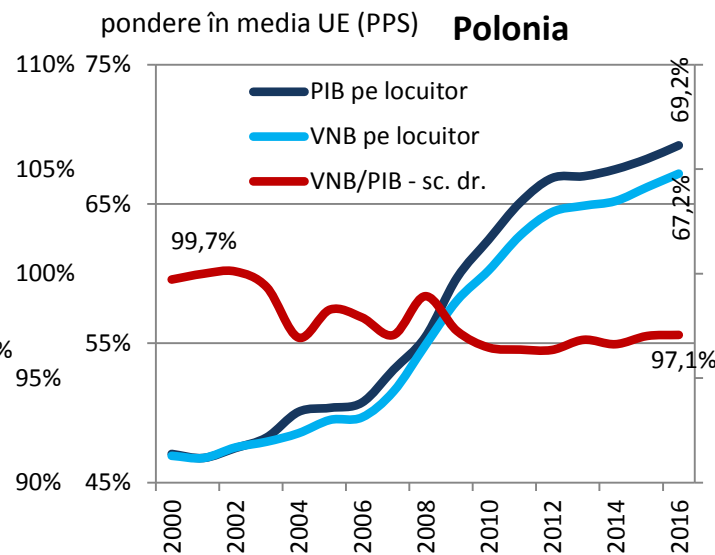
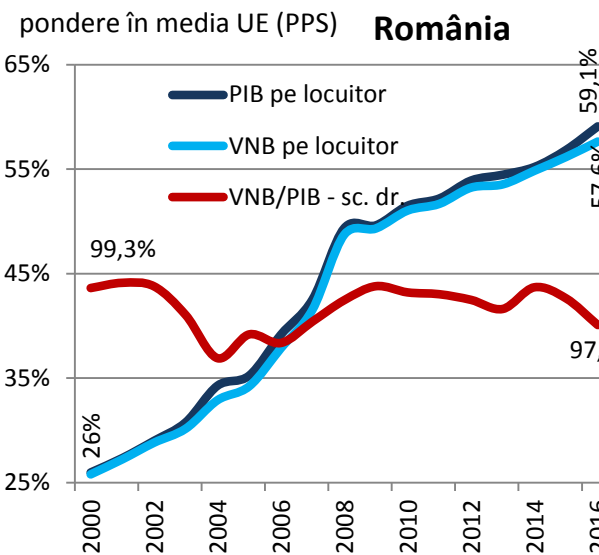

Convergența reală – criteriul fundamental de aderare la zona euro

---

Florin GEORGESCU
Prim-viceguvernator

Decalajul economic față de țările din Uniunea Europeană s-a redus, însă raportul dintre venitul național brut și PIB s-a deteriorat

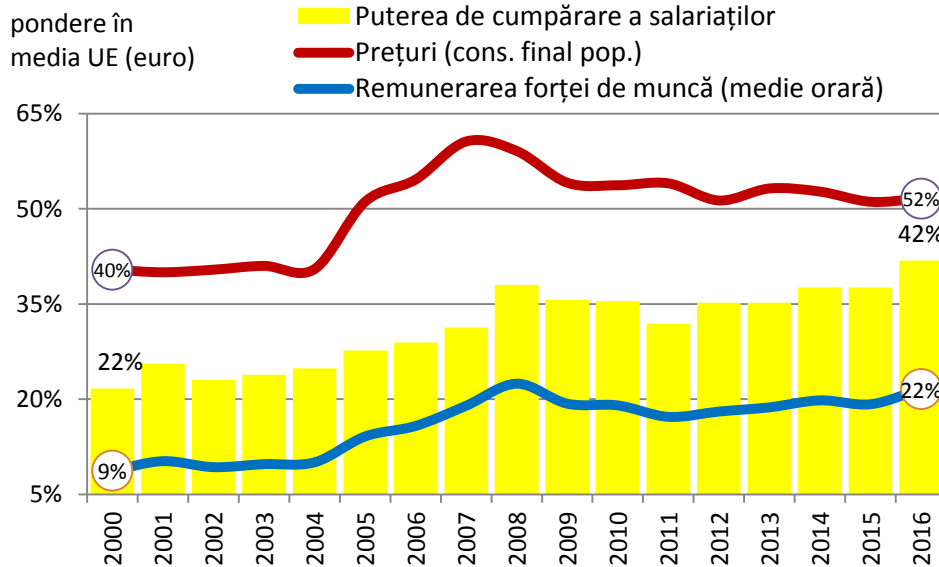
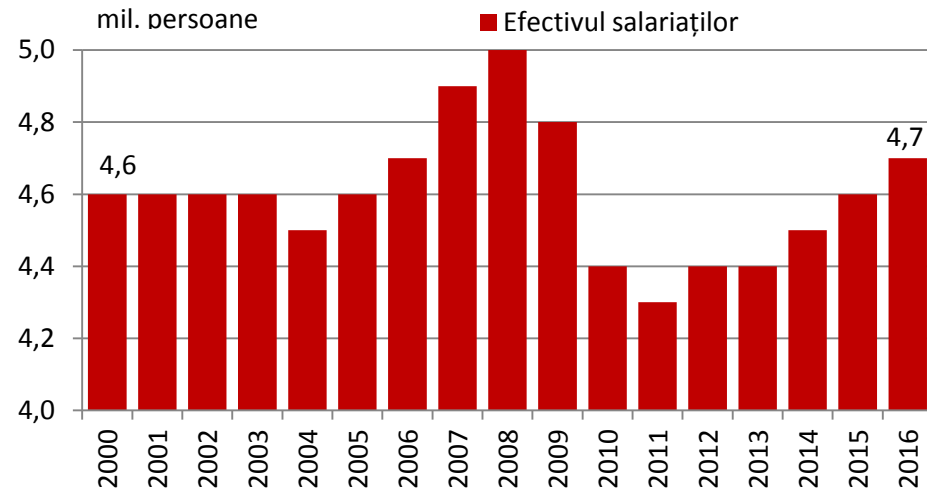

- În ultimii 17 ani, în România, **convergența în termenii PIB pe locuitor (PPS) a cumulat 33 pp** (de la 26% din media UE în anul 2000 la 59% din media UE în anul 2016), **fiind a doua cea mai ridicată dintre fostele state comuniste după Lituania (+38 pp)**

- **Dar raportul dintre venitul național brut, care reprezintă valoarea adăugată obținută de români în țară și străinătate, și PIB, care exprimă valoarea adăugată brută obținută în țară de români și străini, a scăzut cu 1,8 pp, de la 99,3% în anul 2000, la 97,5% în anul 2016** – Evoluție similară cu cea a Lituaniei (-1,7 pp) și Poloniei (-2,6 pp), dar mai slabă decât a Ungariei (+2,8 pp)

Sursa: Ameco, calcule proprii

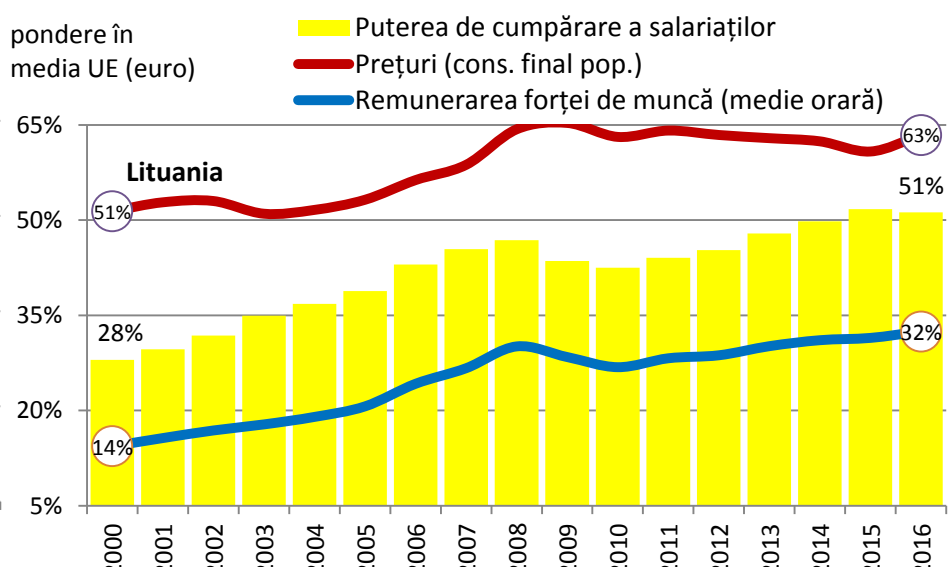
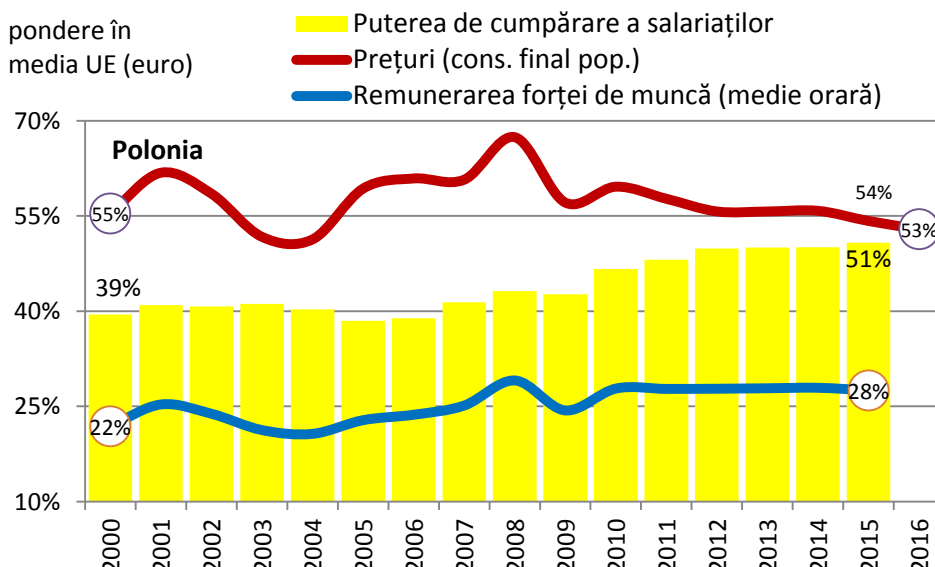
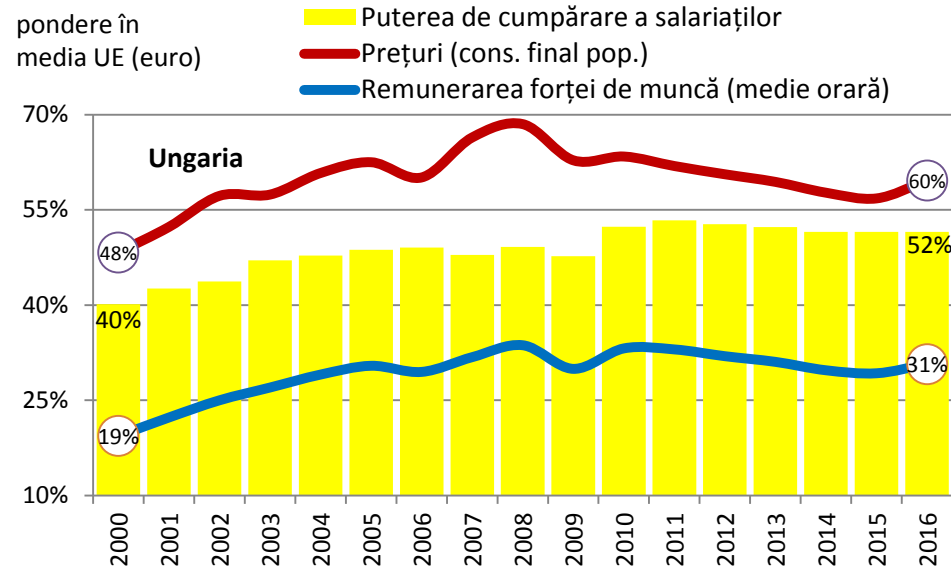
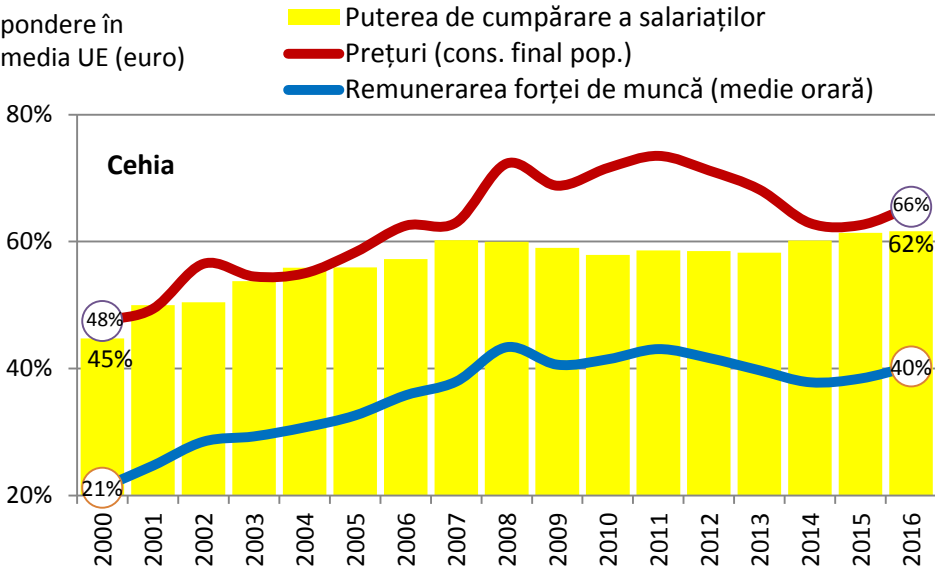
Totuși, progresul consistent înregistrat pe linia volumului activității economice a fost caracterizat de un grad relativ modest de incluziune

Sursa: Eurostat, Ameco, calcule proprii

- **Convergența reală s-a reflectat doar marginal în creșterea numărului de angajați și parțial în câștiguri de putere de cumpărare a acestora**
  - Numărul salariaților a crescut, între anul 2000 și anul 2016, cu numai **2,2%** (+100 mii persoane), de la 4,6 mil. persoane la 4,7 mil. persoane
  - **Puterea de cumpărare a salariaților a sporit cu 20 pp (de la 22% în anul 2000 la 42% în anul 2016)**, față de cele peste 30 pp adiționale în termenii volumului de activitate, **în condițiile în care**
    - **remunerarea forței de muncă a crescut de la 9% din media UE în anul 2000 la 22% din media UE în anul 2016 (+13 pp)**, iar
    - **nivelul prețurilor evoluat de la 40% din media UE în anul 2000 la 52% din media UE în anul 2016 (+12 pp)**

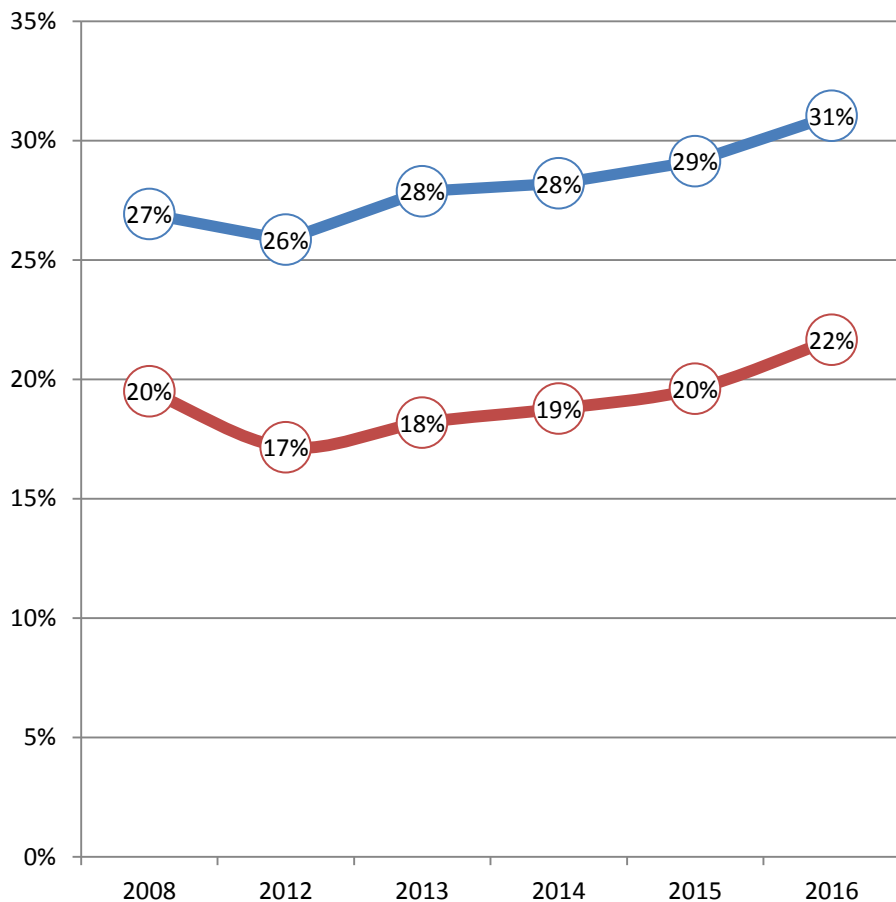
Evoluția puterii de cumpărare a salariaților, din perspectivă regională, a fost relativ similară

Sursa: Eurostat, Ameco, calcule proprii

Productivitatea muncii din România se situează la un nivel mai înalt față de costul orar al muncii raportat la media europeană

pondere în media UE (euro) — Productivitate — Costul orar cu forța de muncă

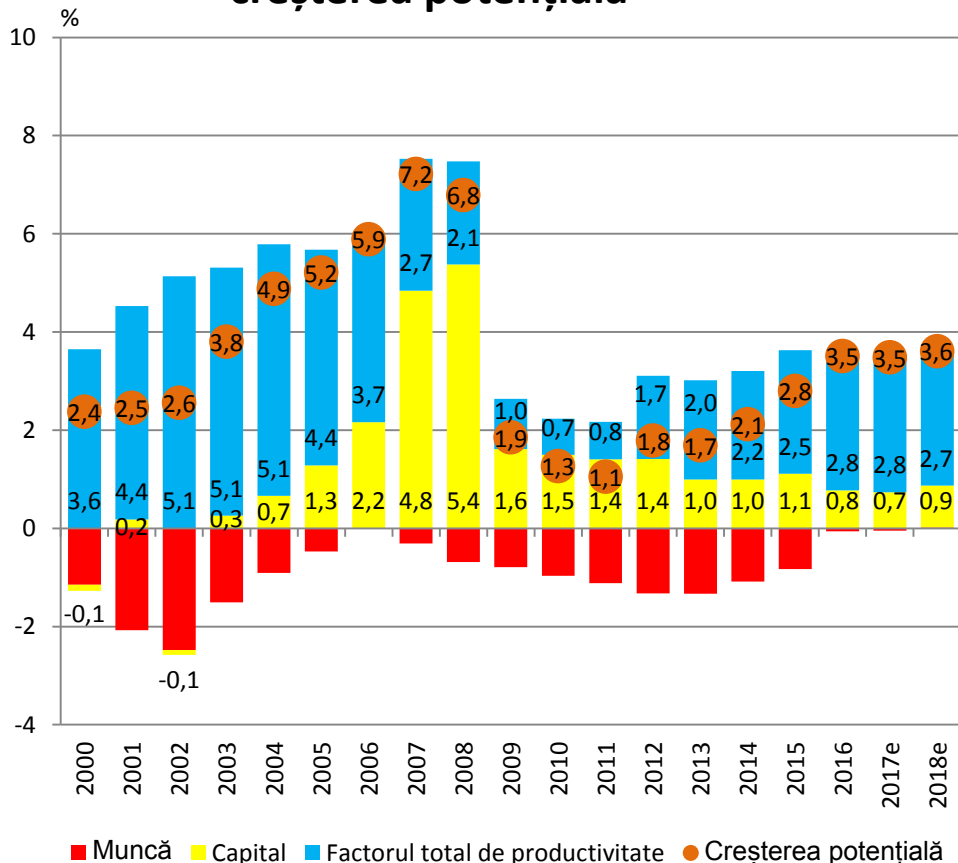

Sursa datelor: Ameco, Eurostat, calcule proprii

- În anul 2016, productivitatea muncii din România reprezenta 31% din media UE, în creștere cu 4 pp față de anul 2008 și cu 5 pp, comparativ cu 2012, după ajustarea economică
- Tot în 2016, costul orar cu forța de muncă reprezenta 22% din media UE (-9 pp față de productivitatea muncii), în creștere cu 2 pp față de 2008 și cu 5 pp față de 2012 → evoluție sustenabilă a costului cu forța de muncă, care, prin majorările sale, nu a erodat competitivitatea economică a României în cadrul UE
  - în intervalul 2014-2017, salariul minim a crescut atât în România (+81%, cu o bază de referință redusă), cât și în celelalte țări din regiune (cu baze de pornire mai ridicate): Cehia (+29%); Ungaria (+26%); Slovacia (+24%); Polonia (+19%)
  - deși costurile cu forța de muncă au crescut în perioada 2012-2017, au fost create 700.000 de noi locuri de muncă, îndeosebi în economia reală → procesul de creștere a masei salariale este firesc și nu a afectat competitivitatea economiei în ansamblu → se realizează redistribuiri de angajați între sectoarele economiei, pe fondul schimbării structurii producției

Motorul convergenței reale și dezvoltării economice a țării este capitalul

Contribuția factorilor de producție la creșterea potențială

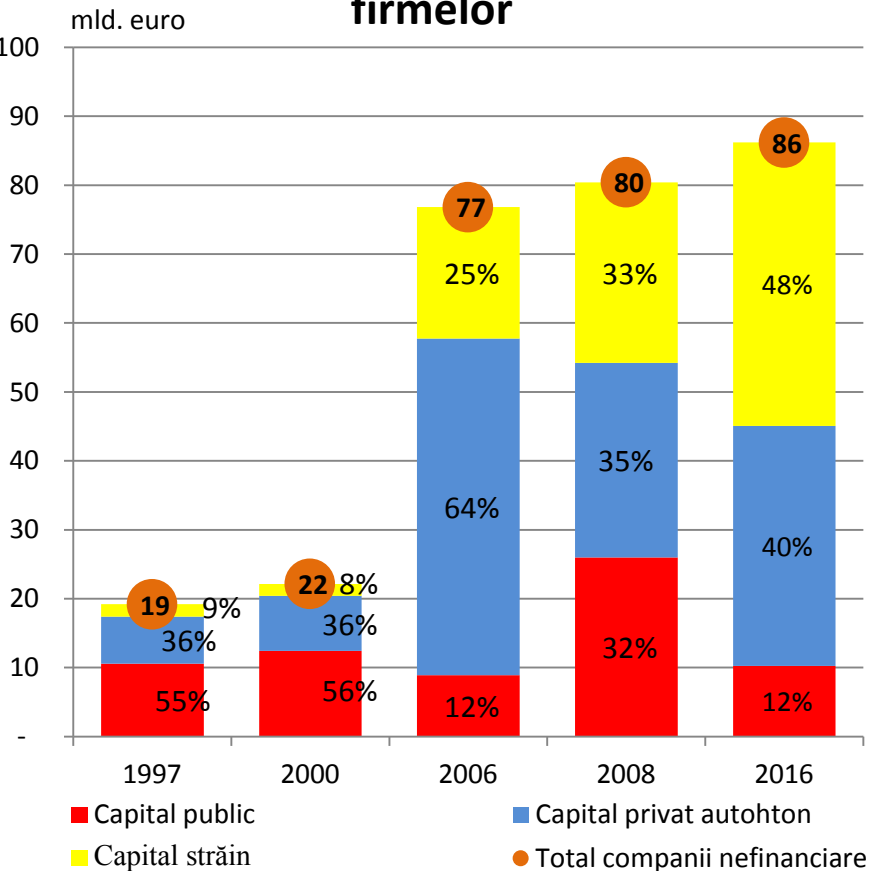

Sursa: Comisia Europeană

- Viteza și consistența procesului de convergență reală depind, în proporție covârșitoare, de performanțele economiei reale
- În cadrul acesteia, trebuie analizate volumul și evoluția capitalului firmelor, precum și structura acestuia din punct de vedere
  - al originii (autohton și străin) și
  - localizării pe sectoare de activitate
- Aceasta deoarece în economiile confruntate cu o dinamică slabă a ofertei de muncă, așa cum este cazul României, factorul capital are contribuția determinată (direct sau indirect, prin intermediul factorului total de productivitate) la sporirea PIB potențial → contribuția medie a factorului muncă la creșterea potențială a fost de -1pp în perioada 2000-2016

În ultimii 20 ani, s-au produs mutații structurale importante ale capitalului firmelor

Evoluția stocului de capital al firmelor

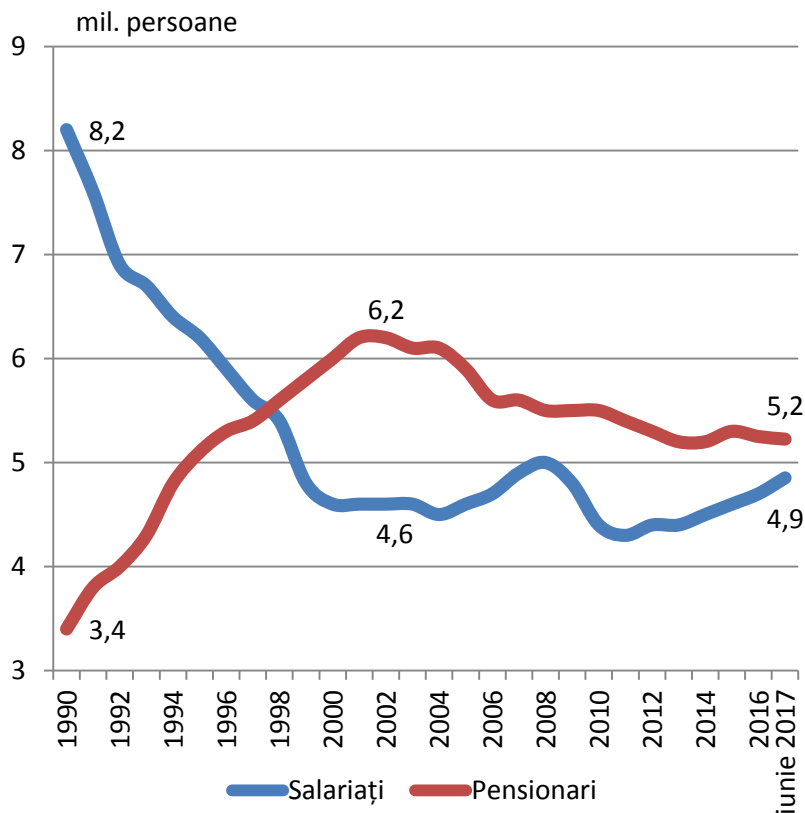
Notă: Pentru capital fost considerată poziția F5 "Participații și acțiuni/unități ale fondurilor de investiții" din Conturile financiare naționale

Sursa: BNR, calcule proprii

- Capitalul societăților comerciale a sporit de 4,5 ori, de la 19,2 mld. euro în anul 1997, la 86,2 mld. euro (+67 mld. euro) în 2016
- Capitalul privat a fost segmentul cel mai dinamic: în timp ce în anul 1997 raportul stat-privat era 55%-45%, în anul 2016, raportul a ajuns la 12%-88% → stat (-43 pp), privat (+43 pp)
- În cadrul sectorului privat, ponderea acționarilor străini s-a majorat într-un ritm mult mai accelerat față de cel autohton: raportul capital românesc-capital străin s-a inversat, de la 80%-20% în 1997, la 46%-54% în 2016 → privat autohton (-34 pp), străin (+34 pp)
- Astfel, în anul 2016, stocul de capital al firmelor de 86,2 mld. euro era compus din:
  - capitalul statului → 10,3 mld. euro, respectiv 12% din total (-3% față de 1997, respectiv -0,3 mld. euro)
  - capital privat românesc → 34,8 mld. euro, respectiv 40% din total (creștere de 5,1 ori, respectiv +28 mld. euro)
  - capital străin → 41,1 mld. euro, respectiv 48% din total (avans de 23 de ori, respectiv +39,3 mld. euro)

Schimbarea formei de proprietate a firmelor dinspre stat către sectorul privat nu a fost, însă, suficient valorificată (1)

Evoluția numărului de salariați și a numărului de pensionari

Notă: numărul salariaților exclude cadrele militare și personalul asimilat

Sursa: INS

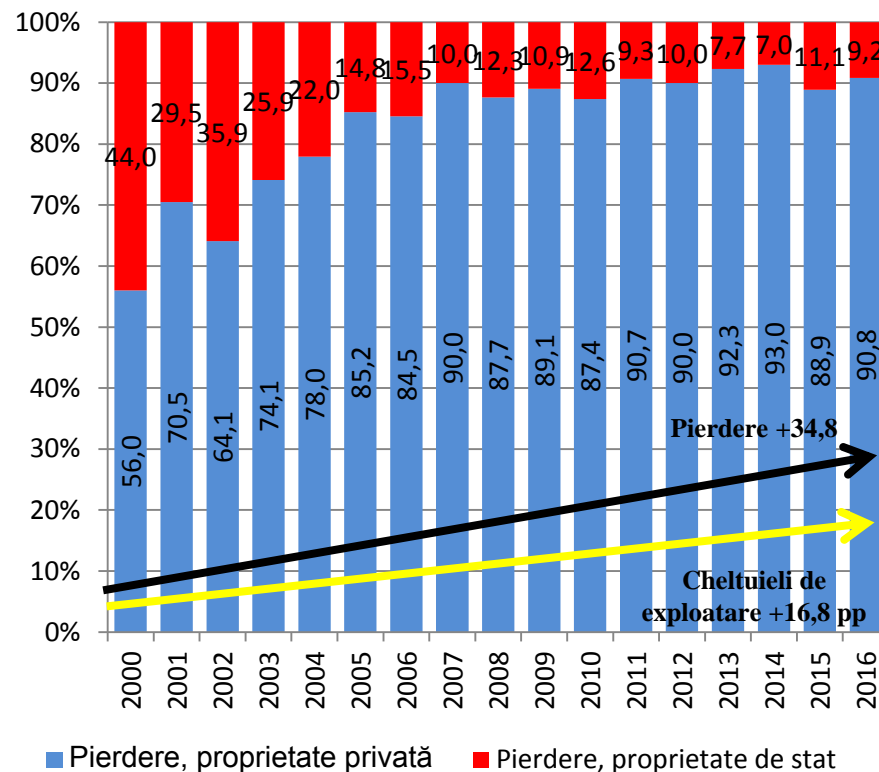
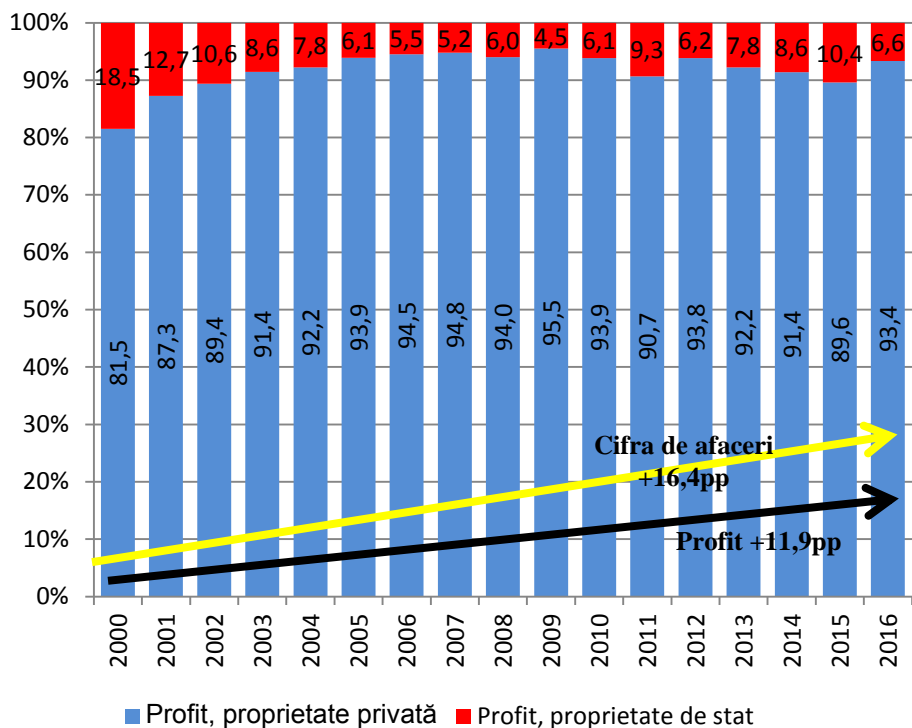
- Numărul de salariați la nivelul economiei s-a redus semnificativ față de anul 1990:
  - în 1990 → 8,2 milioane salariați (cuprinde și șomajul “mască” prin angajări artificiale în întreprinderile socialiste) față de 3,4 milioane pensionari (raport 2,4 salariați la 1 pensionar)
  - în iunie 2017 → 4,9 milioane salariați comparativ cu 5,2 milioane pensionari, în condițiile în care, după 1989, șomajul a fost “mască” prin pensionări anticipate și fenomenul de emigrare (raport 0,92 salariați la 1 pensionar)
- Numărul de emigranți (3,4 milioane persoane) reprezintă 38% din populația activă (față de 12% în Slovacia, 13% în Ungaria, 18% în Cehia etc.)

Schimbarea formei de proprietate a firmelor dinspre stat către sectorul privat nu a fost, însă, suficient valorificată (2)

Mutațiile structurale în domeniul proprietății au condus la un factor subunitar de multiplicare a profitului → 0,72 (profiturile firmelor private au crescut mult mai lent decât ar fi fost normal ținând cont de avansul substanțial al cifrei lor de afaceri)

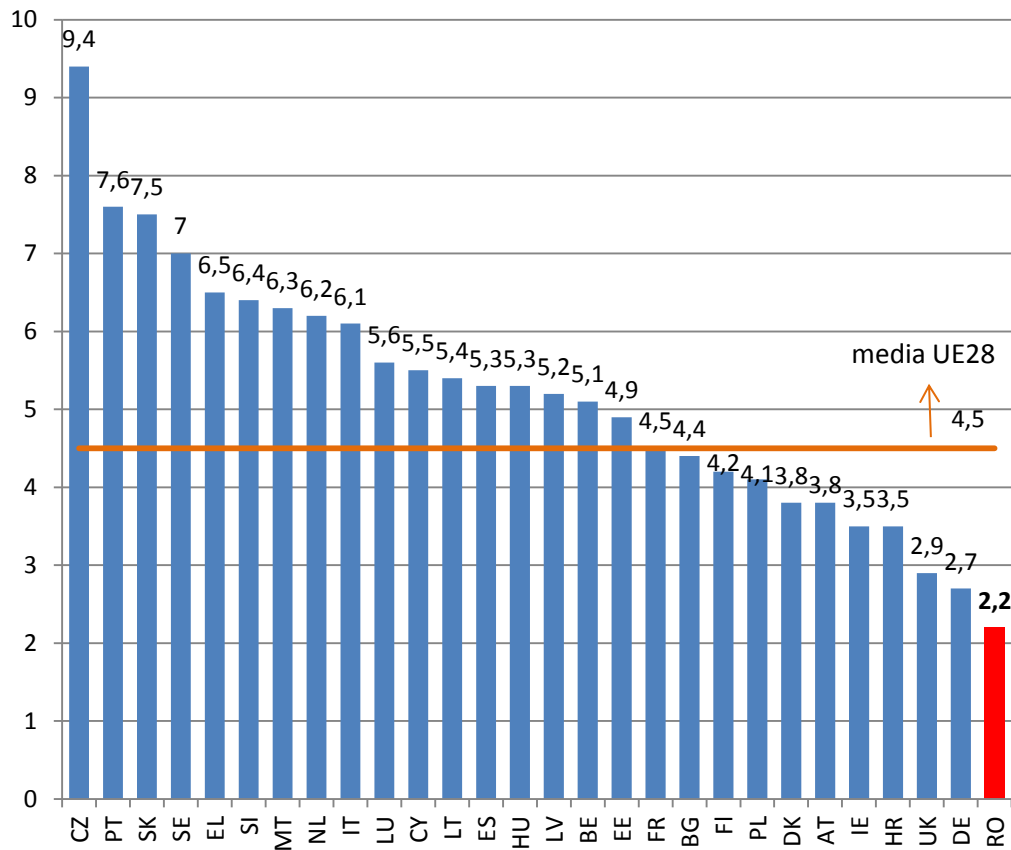
Factorul de multiplicare este, însă, mult supraunitar în cazul pierderilor → 2,1, de peste 3 ori mai mare decât în cazul profitului (pierderile s-au accelerat cu mult peste nivelul justificat de creșterea cheltuielilor de producție ale firmelor private din economie)

Sursa: MFP, calcule proprii

Inițiativa antreprenorială din România este redusă

Numărul de IMM la suta de locuitori

Sursa: Comisia Europeană

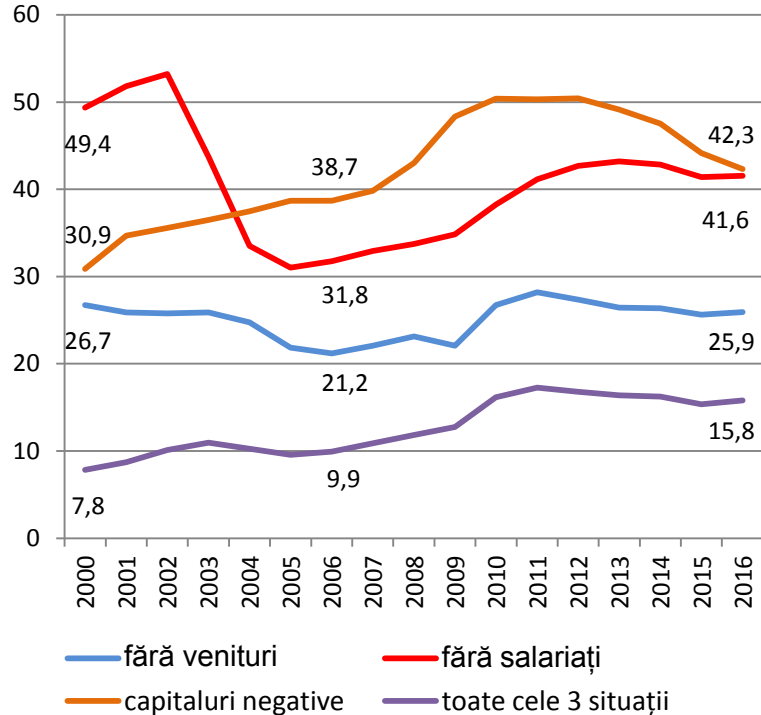
- Sectorul companiilor din România este slab dezvoltat raportat la dimensiunile pieței autohtone și comparativ cu celelalte țări europene socialiste → 2,2 IMM la suta de locuitori, față de media UE de 4,5 firme, din care:

- Cehia → 9,4
- Slovacia → 7,5
- Slovenia → 6,4
- Lituania → 5,4
- Ungaria → 5,3
- Letonia → 5,2
- Estonia → 4,9
- Bulgaria → 4,4
- Polonia → 4,1

Numeroase firme au comportamente distorsionate

Ponderea în numărul total de firme a companiilor având comportamente anormale

% în numărul total de companii

Sursa: BNR

- O proporție ridicată dintre societățile comerciale au un rol neînsemnat în formarea PIB:
  - 26% dintre companii au venituri zero (164 mii unități)
  - 41,6% nu au salariați (264 mii)
  - 42,3% au capitaluri proprii negative (269 mii)
  - 15,8% cumulează toate cele 3 comportamente anormal (100 mii)

Antreprenorii preferă limitarea răspunderii față de propriile companii

Sectorul SRL, după proveniența capitalului

2016	Număr SRL		VAB		Număr salariați	
	Nr. firme (mii)	%	Volum (mld. euro)	%	Nr. persoane (mii)	%
Total SRL, din care:	621,9	100%	74,6	100%	3.068	100%
Acționariat privat autohton	571,1	91,8%	41,6	55,8%	2.222	72,4%
Acționariat privat străin	44,5	7,2%	32,0	43,0%	813	26,5%

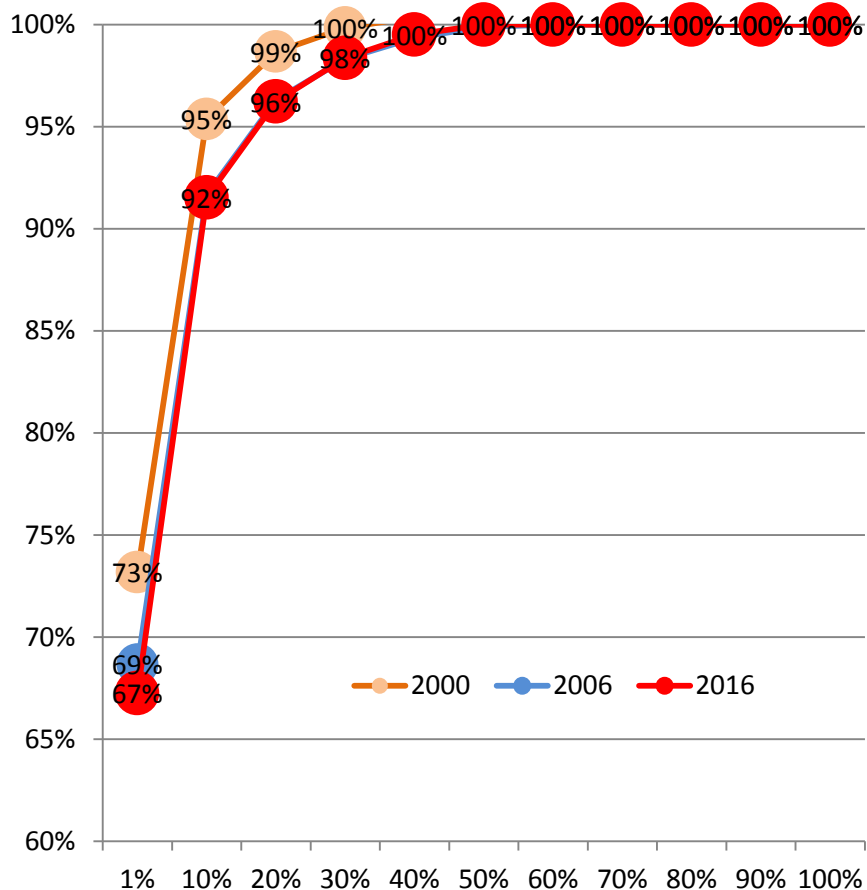
Notă: diferența dintre suma componentelor și total este cauzată de firmele cu acționariat mixt sau pentru care nu se cunoaște originea acționariatului

Sursa: MFP, calcule proprii

- Circa 98% (622 mii față de 634,5 mii unități) dintre companiile din România sunt organizate sub formă de societăți cu răspundere limitată (SRL) – acestea sunt slab productive și creează 72% din VAB-ul total, cu 79% din forța de muncă (3 milioane de salariați)
- Capitalul minim la înființarea SRL este de doar 200 RON (~44 euro)
- Majoritatea covârșitoare a SRL au capital românesc → 92% dintre SRL-uri, respectiv 571 mii firme; acestea activează preponderent în comerț (192 mii unități), servicii - în general cu nivel scăzut de calificare (239 mii), construcții și imobiliare (71 mii), generând numai 56% VAB aferent SRL, cu 72% din numărul de salariați
- SRL-urile cu capital străin → 7% din total SRL (44,5 mii unități) creează 43% VAB cu 26,5% forță de muncă, fiind mai productive decât cele românești
- Între 2000 și 2016, ponderea SRL a crescut mult mai alert în structura pierderilor totale comparativ cu majorarea rolului acestora în generarea de profit → +48 pp (de la 23% la 71% din pierdere) față de +30 pp (de la 47% la 77% din profit)

Gradul de concentrare a activității economice se menține ridicat (1)

Concentrarea valorii adăugate brute (VAB)

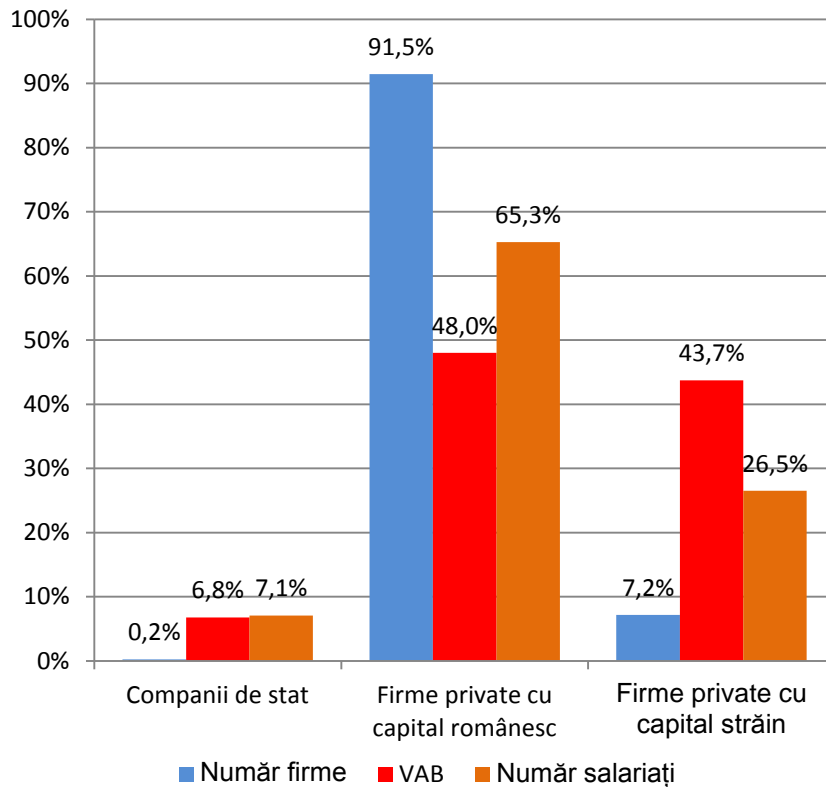
Sursa: MFP, calcule proprii

- Primele 1% din firme cumulează 67% din VAB și jumătate din numărul de salariați (2 mil. persoane), concentrarea fiind similară anului 2006, dar în scădere față de situația aferentă anului 2000
- În topul celor mai importante societăți comerciale din România, se regăsesc majoritar firme străine:
  - corporațiile* cu capital străin (772 unități) realizează 28% din VAB-ul total al țării
  - corporațiile* private autohtone (736 unități) au un aport la VAB de numai 10%, iar cele cu capital de stat (149 unități) de 6%

*Corporații → întreprinderi cu cifră de afaceri de peste 50 milioane euro sau active totale mai mari de 43 milioane euro și număr de angajați peste 250

Gradul de concentrare a activității economice se menține ridicat (2)

Rolul în economie al firmelor, după forma de proprietate și originea capitalului

- Modelul de afaceri al firmelor private cu capital românesc presupune un grad tehnologic și de cunoaștere scăzute, cu o productivitate modestă: deși acestea reprezintă cea mai numeroasă categorie de firme (91,5% din total) și angajează 65% din forța de muncă, generează doar 48% din VAB în 2016
- Activitatea în sectoarele industriei cu grad tehnologic mediu-ridicat și ridicat este concentrată la nivelul firmelor cu capital majoritar străin - acestea reprezintă 18% din numărul total de companii din respectivele subramuri, însă generează 80% din VAB acestui subsector, 85% din venituri și angajează 73% din numărul de salariați

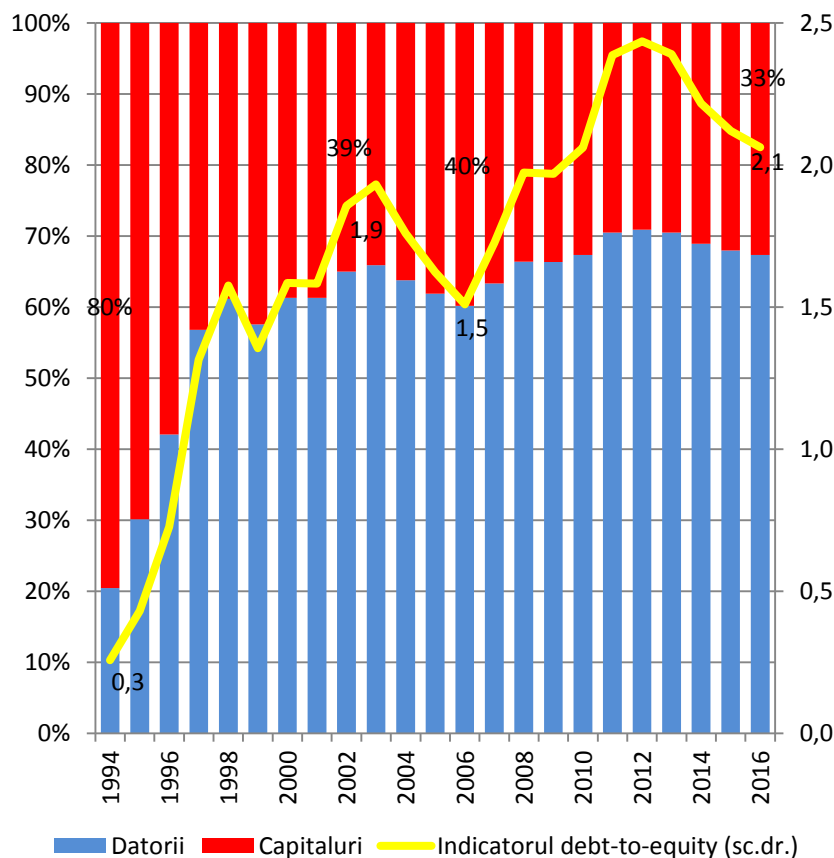
– Și în cazul sectorului serviciilor intensive în cunoaștere, se înregistrează o situație similară

Notă: diferența dintre suma componentelor și total este cauzată de firmele cu acționariat mixt sau pentru care nu se cunoaște originea acționariatului

Sursa: MFP, calcule proprii

Companiile din România înregistrează un decalaj major al ponderii capitalului în totalul resurselor (1)

Evoluția capitalurilor și datoriilor firmelor

- În pofida avansului stocului de capital al firmelor (în valoare absolută), gradul de capitalizare a companiilor din România s-a degradat în ultimii 20 de ani
  - capitalurile proprii ale firmelor au crescut mult mai lent comparativ cu datoriile acestora
- Raportul dintre capital și active s-a comprimat de la 80% în 1994, la 39% în 2000 și la numai 33% în 2016
- Nivelul scăzut al capitalizării a generat un grad de îndatorare ridicat (*debt-to-equity*) de 2,1 în anul 2016

Sursa: MFP, calcule proprii

Comaniile din România înregistrează un decalaj major al ponderii capitalului în totalul resurselor (2)

Analiză comparativă a gradului de îndatorare a companiilor nefinanciare (2016)

	Datorii/Capitaluri proprii
Austria	1.06
Belgia*	0.72
Franța	0.90
Germania	0.84
Grecia	1.16
Italia	1.16
Lituania*	0.79
Polonia	0.98
Portugalia*	1.51
România	2.06
Spania	1.02
SUA	0.55

*date la T3/2016

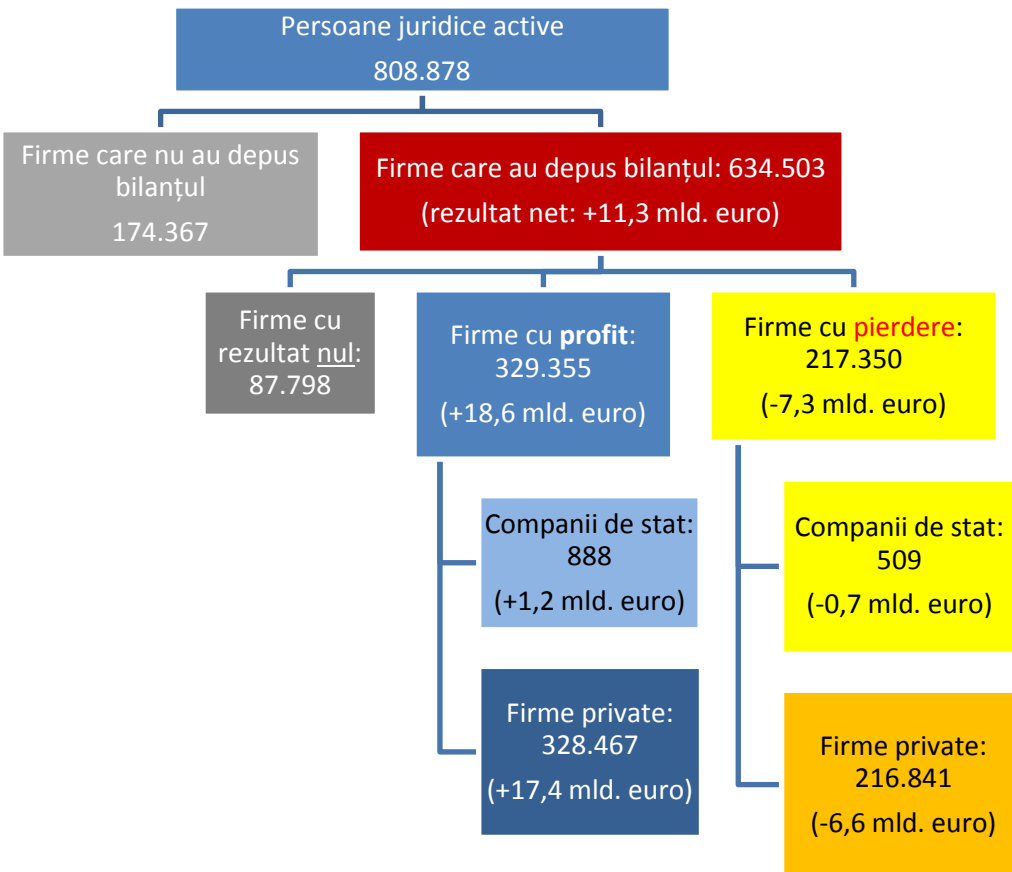
Sursa: FMI, MFP

- Gradul de îndatorare de 2,1 în anul 2016 este dublu față de alte state :
  - Germania (0,8)
  - Franța (0,9)
  - Belgia (0,7)
  - SUA (0,55)
  - Lituania (0,8)
  - Polonia (1)
- Nivelul agregat reflectă situația acută a firmelor private (cu un grad de îndatorare de 2,3 față de 1,1 în cazul companiilor de stat) și, în special, îndatorarea excesivă a celor circa 578 mii de microîntreprinderi (care au datorii de 42 de ori mai mari decât capitalurile → *debt-to-equity* de 42)

Numeroase firme sunt indisciplinate sau nerentabile

Structura firmelor după profitabilitate și forma de proprietate (2016)

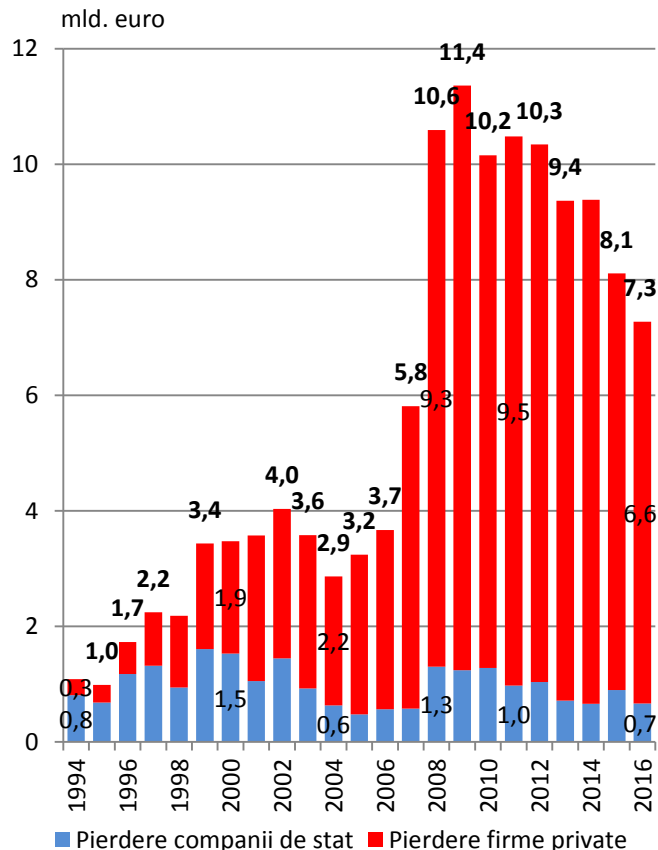

- Începând cu 2008, pierderile raportate de firmele nerentabile au început să anuleze o proporție din ce în ce mai mare a profitului generat de companiile performante → în 2016, ponderea este de 40% (7,3 mld. euro pierdere față de 18,6 mld. euro profit), comparativ cu 26% în 2006
- Aceasta deoarece 34% (217 mii firme) din cele 634 mii companii care depun bilanțul la MFP înregistrează pierdere
- Majoritatea acestor firme aparțin sectorului privat, care cumulează 91% din pierdere (6,6 mld. euro), similar cu ponderea acestui sector în totalul proprietății
- Indisciplina cvasi-generalizată din economie este reflectată și de numărul mare de firme care nu raportează la MFP (22%, respectiv 174 mii)

Sursa: ONRC, MFP, calcule proprii

Fenomenul pierderilor a devenit unul generalizat, în special la nivelul sectorului privat

Evoluția pierderilor, după forma de proprietate

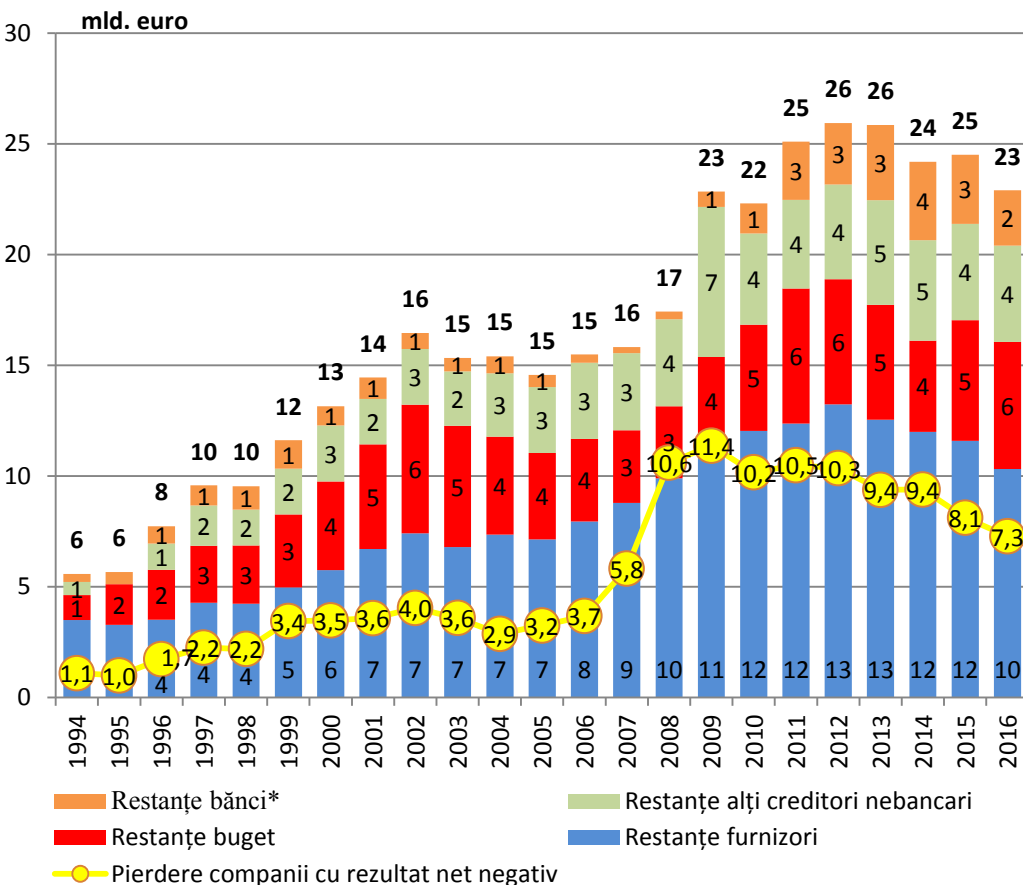

- În locul eficientizării activității, transferul proprietății către sectorul privat a condus la agravarea problemelor legate de alocarea ineficientă a resurselor și la generalizarea indisciplinei de plăți
- Volumul pierderilor s-a stabilizat la valori foarte ridicate după anul 2007 → accelerarea pierderilor la nivelul sectorului privat (pierderea aferentă companiilor de stat a oscilat în jurul valorii de 1 miliard euro)
- Această evoluție nefavorabilă s-a înregistrat pe fondul unor schimbări legislative total inoportune și incoerente: între 2007 și 2011, depunerea bilanțurilor firmelor s-a făcut numai la ONRC în loc de MFP, deși ministerul dispunea de servicii specializate în verificarea corelațiilor din bilanț; volumul pierderilor nu a mai revenit la nivelul anterior nici după raportarea, din nou, către MFP, birourile specializate fiind desființate

Sursa: ONRC, MFP, calcule proprii

Disciplina de plăți este profund viciată

Volumul plăților restante și al pierderilor aferente companiilor nefinanciare

- Volumul plăților restante înregistrate de firme a evoluat în mod similar cu dinamica pierderilor din economie

- în 1994, sumele restante ale firmelor erau de 6 mld. euro, iar pierderea totală cumula 1,1 mld. euro

- în 2016, restanțele la plată au ajuns la 23 mld. euro (din care 10 mld. euro restante către furnizori, 6 mld. euro plăți restante către bugetul de stat, 4 mld. euro către alți creditori și 2 mld. euro către bănci), pierderea aferentă companiilor nerentabile fiind de 7,3 mld. euro

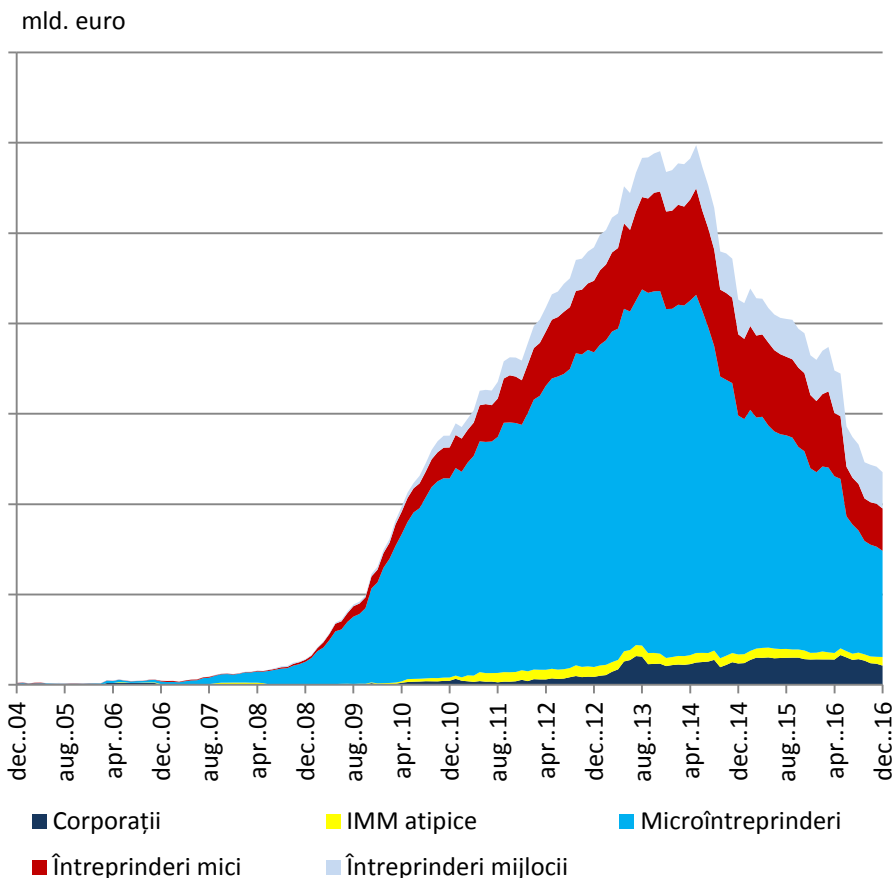
- Doar 26% dintre firmele autohtone își onorează la timp plățile către partenerii comerciali (Dun & Bradstreet, 2016), cu 12 pp sub media europeană

*conform situațiilor financiare ale firmelor care au depus bilanțul la MFP la finalul anului respectiv

Sursa: MFP, calcule proprii

Vulnerabilitățile la nivelul sectorului firmelor s-au transferat în bilanțurile băncilor

Volumul creditelor cu peste 90 de zile întârziere, după dimensiunea firmelor

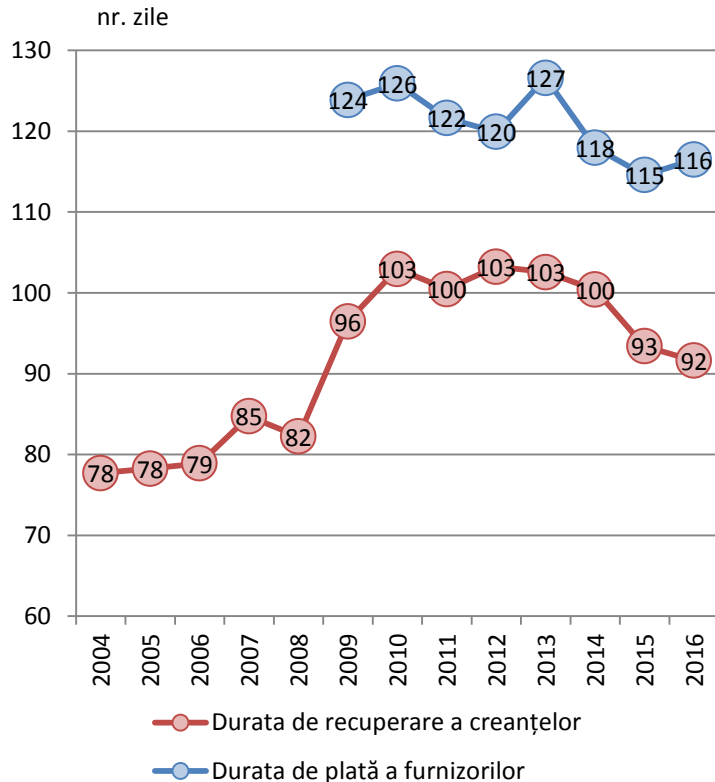

- Modelul de afaceri nesustenabil pentru o mare parte dintre firmele de mici dimensiuni (capitaluri negative, supraîndatorare și funcționarea persistentă pe pierdere) a condus ca microîntreprinderile să provoace partea dominantă a creditelor neperformante din portofoliul băncilor
- Circa 66% din cele 6 mld. euro credite nerambursate ale firmelor, la sfârșitul anului 2013, erau cauzate de către microîntreprinderi
- Soldul NPL a acestor entități a scăzut, la finalul anului 2016, la 1,1 mld. euro (-2,7 mld. euro, respectiv -70% față de 2013) → rata NPL a scăzut de la 50% la sfârșitul anului 2013 la 27% la sfârșitul anului 2016

Sursa: MFP, BNR

Circuitul normal al banilor în economie este afectat

Evoluția duratei de recuperare a creanțelor, respectiv de plată a furnizorilor

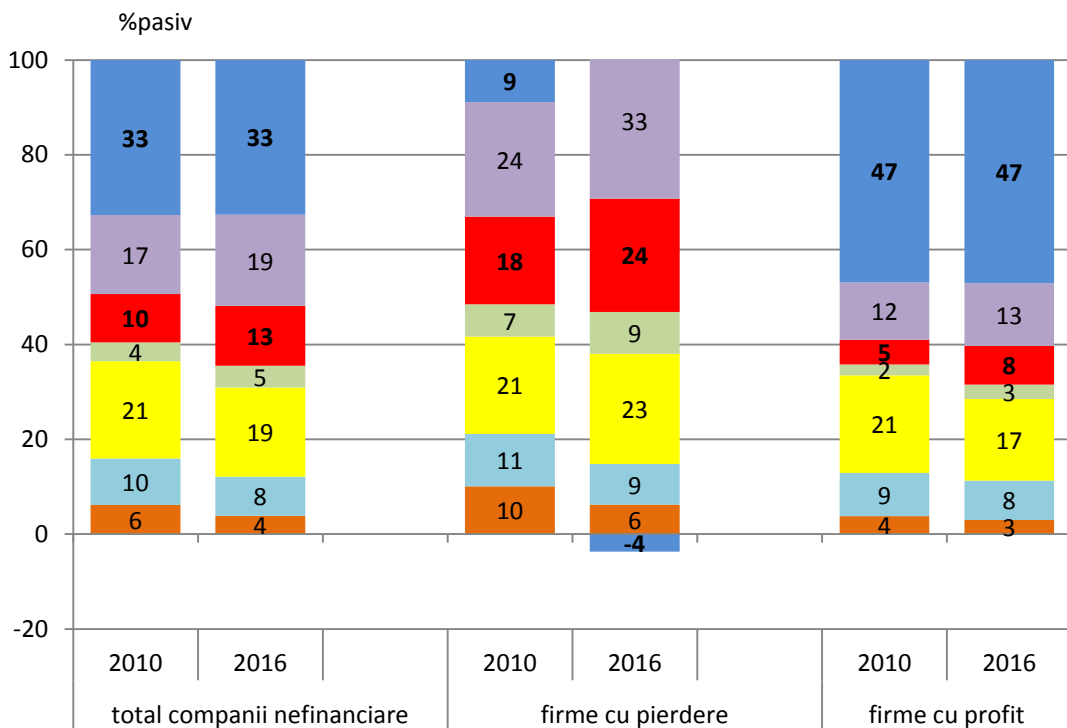

- Deși raportate la PIB, atât arieratele cât și pierderile s-au comprimat, volumul ridicat al acestora are un efect negativ direct asupra circuitului normal al banilor în economie
- Durata de achitare a furnizorilor este de 116 zile în anul 2016 (similar nivelului înregistrat în timpul crizei), față de 41 zile în Polonia, respectiv 19 zile în Germania
- Durata de încasare a creanțelor a crescut semnificativ, de la 78 de zile în 2004, la 92 zile în 2016, comparativ cu 56 zile în Polonia și 24 zile în Germania

Sursa: MFP, calcule proprii

Finanțarea activității firmelor se face prin datorii, în special prin împrumuturi de la acționari, în detrimentul aporturilor de capital

Structura de finanțare a firmelor, după profitabilitate

- Capital propriu
- Datorii față de entitățile afiliate și acționari
- Datorii comerciale
- Datorie externă de la instituții financiare*
- Alte datorii
- Datorii către stat
- Credite interne (bănci + IFN)

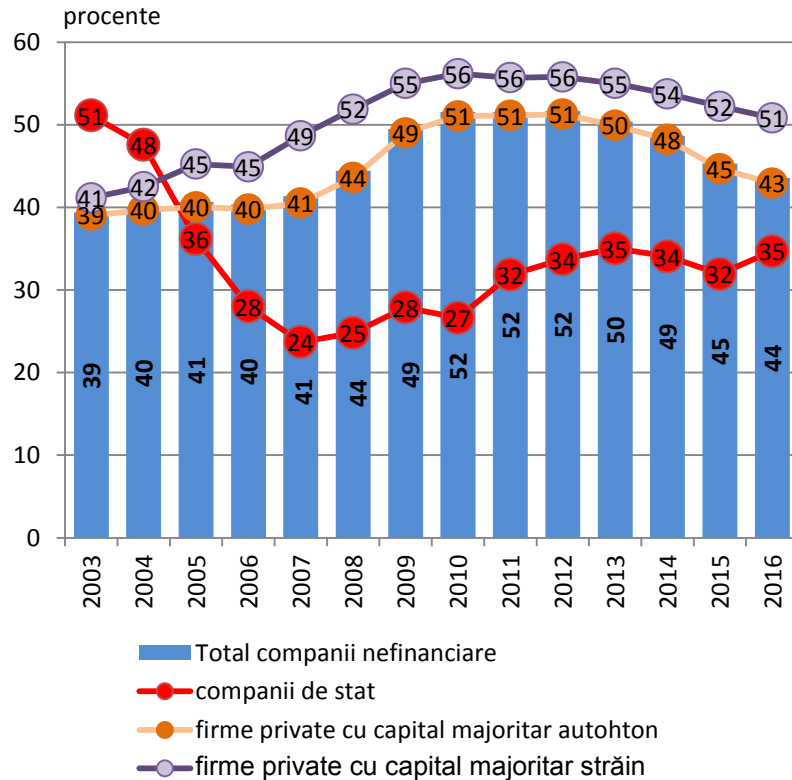
* pentru 2016, informația despre datoria externă pe termen scurt este disponibilă la septembrie

Sursa: MFP, calcule proprii

- Capitalurile proprii ale companiilor cu pierdere au înregistrat valori negative în 2016 (datoriile au depășit activele totale)
- Cele mai substanțiale obligații ale acestor firme sunt reprezentate de: i) împrumuturi de la acționari (24% din totalul pasivului), ii) datoriile comerciale (23%) și iii) datoriile către stat (9%)
  - Astfel, acționarii își finanțează propriile firme nerentabile prin împrumuturi, nu prin aport de capital
- Indiferent de situația profitabilității, companiile din România apelează într-o măsură redusă la creditarea de la instituțiile financiare autohtone (circa 8% din bilanț), în principal din cauza bilanțurilor nebankabile

Cerințele legale privind capitalizarea nu sunt respectate de numeroase societăți comerciale

Ponderea numărului de firme subcapitalizate în total, după forma de proprietate și originea capitalului

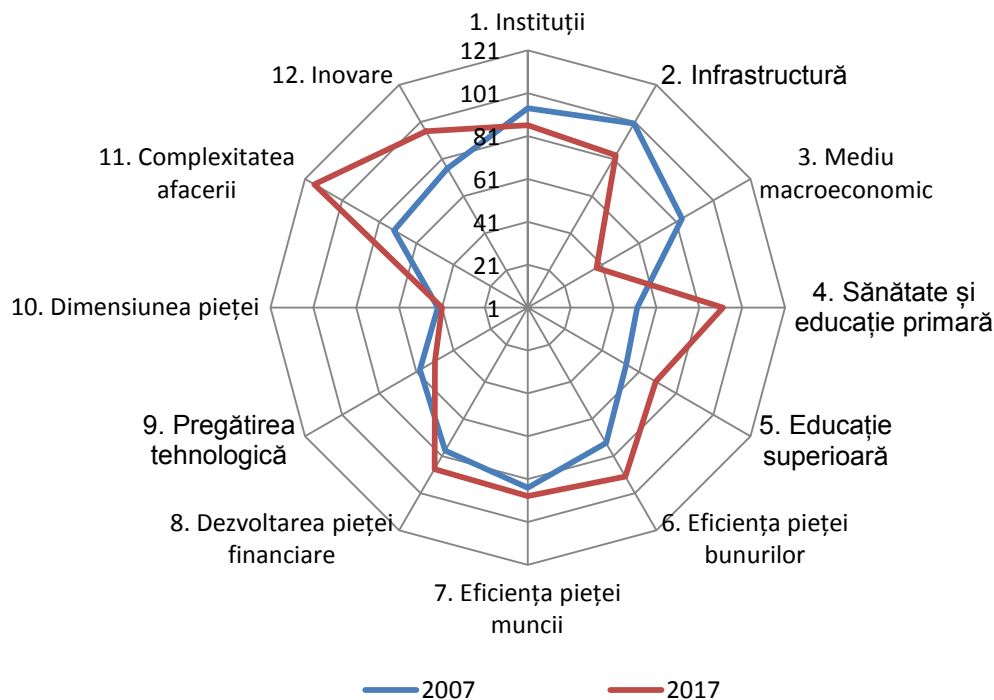

- În anul 2016, 44% (276,5 mii) din totalul firmelor nu respectă condițiile legale privind capitalizarea, respectiv capitalurile proprii sunt mai mici decât jumătate din capitalul subscris vărsat, conform legii; dintre acestea, 163,8 mii firme (59%) sunt companii care au înregistrat pierderi în 2016
- 42% din companii (268,5 mii) înregistrează capitaluri negative
- 90% din firmele subcapitalizate (249 mii) au capital privat autohton, 8% (23 mii) capital străin și 0,2% companii de stat (522 unități)
- frecvența cazurilor de nerespectare a reglementărilor privind nivelul minim al capitalului este mult mai ridicată, însă, în cazul firmelor străine (51%, față de 35% în cazul companiilor de stat, respectiv 43% pentru firmele private având capital românesc)

Sursa: MFP, ONRC, calcule proprii

Aceste comportamente inadecvate la nivel microeconomic se reflectă nefavorabil în competitivitatea întregii economii

Locurile ocupate de România conform indicelui de competitivitate globală

Notă: o apropiere de centru denotă o poziție mai favorabilă.
Sursa: Forumul Economic Mondial

- În 2017, România este pe locul 68 din 137 țări în clasamentul mondial privind competitivitatea
- Au fost înregistrate anumite progrese, insuficiente însă (în anul 2007, când țara noastră ocupa locul 74) → progres de 6 locuri în 10 ani
- Deși pregătirea tehnologică s-a îmbunătățit, complexitatea afacerii și inovarea s-au deteriorat față de acum 10 ani (-43 locuri, respectiv -20 locuri)

Remarci finale (1)

- Disfuncțiile din prezent ale economiei și tensiunile din societatea românească sunt cauzate de asimetria accentuată manifestată în ultimii aproape 30 de ani în țară, respectiv cea dintre libertate și răspundere
  - Referindu-se aceste valori sociale, George Bernard Shaw (1903) afirma că *libertatea înseamnă răspundere, și de aceea, majoritatea oamenilor se tem de ea*
- În România, capitalul, profiturile și averea s-au format, în mare măsură, după 1989, ca urmare a acordării către diferite grupuri de interese, prin legi, a unor libertăți nelimitate în condiții de răspunderi limitate
  - Aceasta din graba de a crea condiții pentru acumularea cât mai rapidă de capital de către cei creativi și inventivi, cunoscând că, așa cum afirma Benjamin Constant (1819), *democrația actuală, spre deosebire de cea antică, bazată pe sclavie și războaie perpetue, se fundamentează pe capital*
  - Dar, din nefericire, pe lângă persoanele creative și inventive au acumulat mult capital, în mod ilegal și imoral, numeroși specialiști în "inginerii economico-financiare"

Remarci finale (2)

- **Înțelegem conceptual și operațional nevoia acumulării rapide de capital pentru asigurarea unei stabilități în creștere a democrației din România**
- **Dar, în condițiile unui produs intern brut limitat an de an, această asimetrie libertate – răspundere a generat o repartiție total inechitabilă a PIB concretizată într-o polarizare socială accentuată → în topul societății se regăsesc grupuri restrânse de cetățeni care au acumulat averi foarte importante, iar la polul celălalt, foarte mulți oameni au adunat numai sărăcia și lipsa de speranță**
- **În domeniul fiscal-bugetar, ca și în domeniul monetar, există o trinitate imposibil de realizat**
  - **În domeniul monetar, trinitatea (Mundell, 1970) se referă la:**
    - **politica monetară independentă;**
    - **fluxuri libere de capital;**
    - **curs de schimb fix.**
  - **În domeniul fiscal, trinitatea privește:**
    - **creșterea puterii de cumpărare a salariilor, pensiilor, precum și a calității serviciilor publice;**
    - **menținerea deficitului bugetar total la 3% din PIB (în paralel cu apropierea de MTO de 1%);**
    - **neutilizarea politicii fiscale ca pârghie de redistribuire dinspre factorul capital spre muncă, precum și în cadrul factorului muncă, de la categoriile de cetățeni cu venituri și averi mari către grupurile sociale cu stare materială modestă.**

Remarci finale (3)

- **Din această capcană foarte periculoasă pentru perspectiva de dezvoltare a țării, nu se poate ieși decât prin îmbunătățirea cadrului legislativ**
  - **Astfel, este necesară conștientizarea, de către elite și decidenții politico-administrativi, a faptului că se impune corectarea cât mai rapidă a cadrului juridic, după modelul țărilor europene dezvoltate, prin introducerea de prevederi care să asigure aplicarea, în mediul de afaceri, a constrângerilor bugetare tari, specifice economiei de piață funcționale**
  - **Legea se impune a stipula cu claritate condiții privind asigurarea seriozității cu care antreprenorii se angajează în afaceri (nivel adecvat al capitalului social inițial și obligativitatea menținerii acestuia pe durata de funcționare a firmei), precum și prevederi concrete referitoare la condițiile ieșirii rapide (*exit*) de pe piață a firmelor decapitalizate, ai căror proprietari nu mai au capacitatea financiară sau dorința de a investi prin aport de capital nou, desigur, cu stabilirea modului de conciliere cu creditorii acestor societăți comerciale**
  - **Totodată, este necesar să se desemneze instituțiile statului responsabile cu aplicarea fermă a cadrului juridic, astfel îmbunătățit, care normează activitatea firmelor și să se actualizeze, de asemenea, nivelul capitalului minim pentru firmele organizate ca SRL în România, în vederea întăririi bazei de capital a economiei reale**

Remarci finale (4)

- Pe lângă această racordare a legislației economice din România la practicile țărilor europene avansate economic, se impune existența în societate a unei comunități morale puternice, în cadrul căreia piața liberă, care stimulează acțiunea individuală, poate să funcționeze cu eficiență ridicată (Akerlof și Shiller, 2016)
- Un cadru legislativ ferm este cea mai eficientă modalitate de a asigura disciplina de plată, agenții economici având, deseori, nevoie de un “ghiont” pentru un autocontrol mai ridicat, așa cum a arătat Richard Thaler, câștigătorul premiului Nobel pentru economie în anul 2017
- Se impune subliniat faptul că noțiunea sustenabilitate trebuie să se refere nu numai la aspectele economice și financiare, ci și la criteriul social
- Dacă echilibrele sunt sustenabile economic și financiar, fără a îndeplini și criteriul social, mai devreme sau mai târziu, acestea se vor rupe, cu provocarea unor mari tensiuni în economie și societate

Remarci finale (5)

- Pentru păstrarea stabilității macroeconomice și, concomitent, asigurarea sustenabilității sociale a echilibrelor, se impune activarea mai accentuată a fazei de redistribuire prin instrumente fiscale – componentă organică a repartiției valorii nou create – atât pentru stimularea, prin deduceri fiscale, a comportamentelor pozitive (muncă, economisire, investire, creșterea competitivității, export etc.), cât și pentru creșterea transparenței veniturilor individuale în paralel cu cea a cheltuielilor publice
- Soluția pentru corectarea gravelor distorsiuni din societatea capitalistă românească actuală, dincolo de perfecționarea cadrului juridic comercial, o constituie, în opinia noastră, efectuarea unui *due diligence* la nivel național, după aproape 30 de ani de la Revoluție, așa cum se realizează frecvent în sectorul corporatist modern
  - Introducerea cotei unice din anul 2005:
    - a redus birocrăția
    - a crescut corupția și evaziunea fiscală prin eliminarea globalizării veniturilor

Remarci finale (6)

- **Acest demers constă în examinarea modului de așezare a veniturilor și averii în societate prin globalizarea veniturilor individuale și impozitarea lor cu cote moderat progresive (exemple: Cehia, Polonia, Slovacia, Letonia începând cu 2018, Germania, Olanda, Spania etc.), concomitent cu declarații de patrimoniu ale persoanelor fizice și finalizarea cadastrului național, care vor permite:**
  - **Cunoașterea puterii contributive a fiecărui cetățean și așezarea sarcinii fiscale individuale pe baza acestor informații**
  - **Combaterea corupției și evaziunii prin corelarea, pe viitor, a fluxului de venituri declarate cu stocul de avere deținut**
- **În România, există deficit de analiză economică din cauza deficitului de informații economico-financiare, care nu sunt furnizate de legislația existentă și de instituțiile de profil**
  - **lipsa unui dialog social coerent**
  - **decizii economice insuficient fundamentate**
  - **încetinirea progresului economic și tensionarea suplimentară a relațiilor dintre membrii societății**
- **Aceste reforme structurale creează condiții favorabile pentru performanță, competitivitate și convergență sustenabilă față de statele dezvoltate din UE**

Vă mulțumesc pentru atenție!